

Standpunt

Greg Van Roosbroeck
journalist
brieven@gva.be

Een kaars die we ook zelf mogen uitblazen

Een jaar geleden keek het Westen vol verbazing naar de schade die de eerste Russische raketten in Oekraïne aangericht hadden. De foto van een bebloede Olena Kourilo, een 52-jarige lerares uit een dorp naast de stad Charkov, stond in alle kranten. Nooit gedacht dat ze zo iets zou meemaken. En dat was ook de teneur hier: niemand die dacht dat Vladimir Poetin ook echt Oekraïne zou binnenvallen, ook al had hij dat in 2014 al een stuk gedaan.

Toch hadden we het moeten weten. In 1999 had Poetin als premier van president Jeltsin al eens een oorlog uitgevochten met Tsjetsjenië, dat toen de Russische republiek Dagestan binnengevallen was met de bedoeling er één grote islamitische regio van te maken.

Poetin vroeg aan Jeltsin de macht over het leger en die kreeg hij. Ook toen was de publieke opinie tegen een nieuw Russisch slagveld, net als de politieke elite die hem een kamikazeplaatje noemde. Maar de premier uit Leningrad zette koppij door, bracht zijn "antiterroristische operatie" tot een goed eind en zag zijn populariteit zo sterk stijgen dat hij wat later tot president verkozen werd.

Het is maar één voorbeeld uit het verleden dat ons had moeten wakkerschudden. Dat ons had moeten doen twijfelen of de ontelbare gesprekken met de Russische president, een-op-een of in conclaaf, wel moesten plaatsvinden. En of het Westen na zijn inval in 2014 niet sneller militair had moeten ageren in plaats van te kamperen in praatbarakken. Exemplarisch is het verhaal van Samantha Power, Amerikaans ambassadeur van de Verenigde Naties. Toen ze op een avond thuiskwam – Rusland zat toen net in de Donbas en de Krim – zei ze tegen haar zoon dat ze het de Russische VN-ambassadeur in de Veiligheidsraad eens goed gezegd had. Waarop haar zoon vroeg of de Russen nu weg waren uit Oekraïne. Power stond met haar mond vol tanden. In de daaropvolgende jaren hebben we het wel vaker gezegd tegen Poetin. Of niet gezegd en hem het WK voetbal laten organiseren. Met dit resultaat exact een jaar geleden. "Tegenover het domme gezicht is de gebalde vuist het enige argument", zei filosoof Friedrich Nietzsche. Leven we hopen dat het Westen die les intussen geleerd heeft.

1 JAAR OORLOG RUSLAND-OEKRAÏNE

Antwerps bisschop Johan Bonny brengt vierdaags bezoek aan Oekraïne

Na Amerikaans president Joe Biden heeft nu ook Antwerps bisschop Johan Bonny voet gezet op Oekraïense bodem. Samen met bisschoppen Lode Aerts (Brugge), Lode Van Hecke (Gent) en hulpbisschop Jean Kockeroels (aartsbissdom Mechelen-Brussel) is hij op pastoraal bezoek. Het trieste hoogtepunt van de reis was het bezoek aan het kerkhof van Irpin.

Met een vlucht van Brussel naar het Poolse Warschau. Om daar de trein te nemen naar de Oekraïense hoofdstad Kyiv. Het is een route die ook oorlogsjournalisten en politici nemen. Begin deze week was het de beurt aan de Antwerpse bisschop Johan Bonny (67), die samen met drie andere Belgische bisschoppen een vierdaags pastoraal bezoek in oorlogsgebied afwerkt, uitgenodigd door de Grieks-katholieke Oekraïense geloofsgemeenschappen in België.

De timing is opmerkelijk. Uitgebreid deze week is de oorlog in Oost-Europa één jaar oud en wordt een intensivering van de

“Eén keer luchtalarm gehad, we zijn gewoon blijven eten”

gevechten verwacht. Maar Johan Bonny is toch maar gegaan, zonder helm of kogelwerend vest. "We zijn hier niet omdat de oorlog een jaar bezig is, maar omdat het krokusvakantie is en de agenda van een bisschop dan traditioneel minder vol staat", zegt Bonny. "Anders hadden we tot na Pasen moeten wachten en dat vonden we te lang."

Voor alle zekerheid hadden de bisschoppen tickets met annulatieverzekering gebuikt. "Dan konden we nog annuleren, mocht de situatie escaleren", zegt Bonny. "We hebben gewacht tot eind vorige week, maar de situatie bleef

De Antwerpse bisschop Bonny met zijn Gentse collega Lode Van Hecke (rechts) en hulpbisschop Jean Kockeroels (links) FOTO RR

◀ Het autokerkhof van Irpin. FOTO RR

Johan Bonny
Bisschop van Antwerpen
"De wrakken op het autokerkhof waren wagens die de vluchtroute genomen hadden om weg te geraken uit Irpin, maar waarop de Russen toch maar geschoten hebben."

"Ze hebben hier allemaal een zoon, een nonkel, een vader of een broer die vecht of gevochten heeft."

stabiel. De oorlog situeert zich ook in het oosten. In Kyiv wordt niet gevochten. We hebben één keer luchtalarm gehad, tijdens het ontbijt. Dat kregen ze hier dan meteen op de smartphone met een inschatting van het risico. We zijn gewoon blijven eten."

Met het bezoek aan Oekraïne willen Bonny en de andere bisschoppen een "teken van nabijheid en ondersteuning" geven. "Ze zien hier niet zo veel bisschoppen meer", vertelt Bonny. "En tiens, opeens zijn er daar vier uit België die de tijd nemen om te komen en te luisteren. Ze vragen hier naar humanitaire hulp, maar willen ook weten hoe het gaat met de Oekraïners die gevlucht zijn naar België. En of we met hen een goed contact hebben."

Slagveld

Het meest pakkende moment van de vierdaagse vond Bonny het bezoek aan Irpin, de voorstad van Kyiv die de eerste weken van de oorlog een slagveld geweest is. "We hebben de kerk bezocht, zwaar beschadigd door een explosie recht voor de deur. We zijn ook naar een hulpcentrum geweest waar kledij aankomt die in West-Vlaanderen verzameld wordt. Maar wat me het meest geraakt heeft, was het bezoek aan het kerkhof van Irpin."

Op dat kerkhof staan vandaag honderden extra zerken van burgers die gesneuveld zijn tijdens de gevechten vorig jaar. "Ze hebben de begraafplaats zo sterk moeten uitbreiden dat ze een stuk bos hebben moeten rooien", zegt Bonny. "Dat heeft ons allemaal zo geraakt dat we veel langer gebleven zijn dan voorzien. Een kapotte schoten gebouw maakt ook indruk, maar dat is over vijf jaar gerenoveerd of vervangen. Een mensenvlev is amen en uit."

Het viel Bonny ook op hoe strijdvaardig ze in Oekraïne zijn. "Terwijl we aan dat kerkhof stonden, kwam de moeder van een militair die gesneuveld was in de Donbas

langs. Ik vond het merkwaardig hoe krug ze zich hield. Ik voelde zelfs een zekere fierheid, want haar zoon was overleden 'voor Oekraïne' en 'voor het land'. Ja, ze hebben hier allemaal een zoon, een nonkel, een vader of een broer, die vecht of gevochten heeft."

Ook het autokerkhof van Irpin heeft Bonny gepakt. "Het waren wagens die de vluchtroute genomen hadden om weg te geraken uit Irpin, maar waarop de Russen toch maar geschoten hebben. Gezinnen met kinderen, koppels, mensen alleen. Ze hebben nooit gekeken wie precies in de auto's zat. Ongelooflijk."

Voor de Antwerpse bisschop was het niet het eerste bezoek aan een land in oorlog. In 2018 bracht hij al eens een bezoek aan Syrië, waar hij de christenen in Damascus, Aleppo en Homs een hart onder de riem ging steken. "Daar was de dreiging veel groter", zegt Bonny. "Overal liepen militairen rond en elke avond vonden explosies plaats."

Bonny en de andere bisschoppen blijven nog tot en met vandaag, vrijdag, in Oekraïne, met nog een bezoek aan de stad Lviv. 's Avonds vertrekken ze opnieuw naar Polen om van daaruit verder te reizen naar België.

GREG VAN ROOSBROECK

GAZET VAN ANTWERPEN

DAGBLAD GESCHIEDT OP 3 NOVEMBER 1891
BAKKEKUNNING
BANK: REJA 4204 0217 6190
BIC: KREDEBB 5515 0781
Hoofdzetel:
Kattelijeweg 2, 2050 Antwerpen-5
Web: www.gva.be
e-mail: contact@gva.be
Algemeen: 03 210 02 10
Uitgever Mediahuis NV
Verantw. uitgever: Koen Verwee
Hoofredacteur: Frederik De Siegf
Opinerend hoofdredacteur:
Kris Vanniers
Zelf nieuws melden?
www.gva.be/redpunt
KANTENRECE
03 309 30 37 (ma-vr 9u-17u 2a 9u-13u)
Of via chat: www.gva.be/service
(ma-vr 9u-20u 2a 9u-13u)
Vandaag geen krant? 0800 290 14
Online bestellen: aboshop.gva.be

Abonnementstarieven per 12 december 2022
Full plus (ma t/m za op papier + elke dag alles digitaal): € 65 voor 12 maanden of via domiciliëring € 130/maand
Weekend plus (za op papier + elke dag alles digitaal): € 270 voor 12 maanden of via domiciliëring € 225/maand
Digitaal plus (alle dagen digitaal): € 228 voor 12 maanden of via domiciliëring € 195/maand
Basic (niet op elke dag digitaal): € 132 voor 12 maanden of via domiciliëring € 117/maand
Adverteren in de krant?
National adverteren:
nationaladverteren@dsandata.be
Regional adverteren:
regionaladverteren@dsandata.be
Zaken: kmo en zib 080 98 887
Zaken: auto, vakantie en vrije tijd 020 82 899
Familienieuws: familienieuws@dsandata.be - 011 67 82 15
Niet uit deze uitgave mag worden veeveelddigd en/of openbaar gemaakt door middel van foto's, tekst, microfilm en welke andere wijze ook, zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Bij vermeend "Foto Rf" is de foto afkomstig uit het archief van Gazet van Antwerpen (ofwel van een fotograaf die niet bekend is bij publicatie).

‘Tactical gear shops’ krijgen nog steeds veel bestellingen binnen

Het hamsteren van kogelvrije vesten, verbanddozen en helmen in Amerikaanse Stockhuizen om naar Oekraïne te versturen, is een jaar na het begin van de oorlog stilgevallen. In de gespecialiseerde tactical gear shops zien ze nog wel bestellingen binnenkomen. Online én in de winkel. "Het is soms echt in het Oekraïens en met behulp van Google Translate."

Het is rustig in het Amerikaanse Stockhuis in Emblem. Terwijl het in maart vorig jaar nog een drukte was van jewelste. Bij elk groot conflict merken de Amerikaanse Stockhuizen wel een piek, maar toen was de vraag enorm. Voedselpakketten, thermisch ondergoed, combatboots, camouflagekleding, verbanddozen: het was één grote chaos.

De klanten kwamen zelfs uit het buitenland, en dan vooral uit de voormalige Oostbloklanden, om slaapzakken en helmen aan te kopen. Ook mensen uit het Antwerpse die een hulpactie hadden opgezet, kwamen goederen inslaan om naar de Oekraïense grens te brengen. "Ik denk dat de Oekraïners nu alles krijgen uit het buitenland, want tegenwoordig halen ze hun neus op voor tweedehands botines", zegt de zaakvoester, die niet bij naam genoemd wil worden. Ze klinkt wat bitter. "Ik heb vorig jaar honderden schoenen en spullen gratis weggegeven voor de mensen en strijdkrachten in Oekraïne."

Mathieu Wicke levert allerlei materiaal dat van pas kan komen in een oorlog. Alles, behalve wapens. "Ze zitten daar niet te wachten op één geweer, maar op tienduizenden geweren." FOTO RR

Mathieu Wicke van Belgear, een shop voor ultraprofessionele kledij in oorlogsomstandigheden, ziet nog wel aankopen voor het conflict. "We merken het aan de pakketten die we nog altijd een paar keer per week moeten verzenden naar locaties in Polen, Roemenië of Oekraïne. We zien ook nog altijd Oekraïners in onze fysieke winkel in Poperinge, die dan bestellen voor een vriend of familielid aan het front. Het is soms echt in het Oekraïens en met behulp van Google Translate."

Nachtijkker

Oekraïners bestellen wel vaker militaire kledij in België, om het pakket van hieruit mee te geven aan iemand die naar oorlogsgebied rijdt. Of ze rijden zelf, want

wie zo'n doos met materiaal op een adres in Oekraïne laat leveren, is nooit zeker of ze ook echt aankomt. Iedereen daar kent wel iemand die een kogelwerend vest kan gebruiken, of nachtkijkers, of een veiligheidsbril. "We zien ook steeds meer atypische organisaties die ergens in Oekraïne een budget verzameld hebben en daarmee tactisch materiaal kopen", zeggen ze bij Tactical Gear Proshop in Anderlecht. "Denk aan studentenverenigingen of gewoon een groep verplegers. Vroeger zouden ze die centen gebruikt hebben voor hun eigen vzw, nu kopen ze militair materiaal."

De bestellingen die bedoeld zijn voor Oekraïne, zijn divers. "Ik denk aan schoenen, rugzakken,

ballistische helmen of nachtkijkers", zegt Mathieu Wicke. "Er zitten kleine bestellingen tussen met alleen een paar schoenen van 180 euro. We hebben ook al pakketten verstuurd met meerdere slaapzakken van het merk Carinthia, die zo'n 300 euro per stuk kosten."

Voor alle duidelijkheid: wapens sturen de tactical shops niet naar Oekraïne. "We hebben dat wel, maar het duurt zeker een maand om de nodige vergunningen in orde te brengen", zeggen ze bij Tactical Gear Proshop. "Dat is voor Oekraïners te lang. Bovendien zitten ze daar niet te wachten op één geweer, maar op tienduizenden geweren. Daarvoor worden de diplomatieke paden bewandeld." (gvr, kma)